

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ. ВИЯВЛЕННЯ ФАКТОРІВ, ЯКІ ОБУМОВЛЮЮТЬ СТАН ТА ДИНАМІКУ ЗЛОЧИННОСТІ

Вікторія Євгенівна Рог,
старший викладач кафедри інформаційних
технологій та кібербезпеки ХНУВС
Оксана Петрівна Мелащенко,
старший викладач кафедри інформаційних
технологій та кібербезпеки ХНУВС

Вивчаючи певне соціальне явище, ми сприймаємо його як щось ціле, єдине, одержуючи насамперед відомості про обсяг цього явища. Однак цілісна характеристика не дозволяє зрозуміти сутності досліджуваного явища, виявити закономірності, механізм його зміни в просторі і часі.

Так, знання розміру кримінальних правопорушень у цілому дозволяє судити лише про їх обсяг, не маючи інформації про склад, структуру, динаміку правопорушень, причини та умови, що обумовлюють їх.

Щоб вивчити, пізнати явище, його необхідно розподілити на складові частини, виділити його окремі ознаки. Так би мовити зробити аналіз.

Статистичний аналіз це один з етапів статистичного дослідження, на якому здійснюється вивчення, порівняння, співставлення статистичних показників, які характеризують досліджуване явище, як між собою, так і з показниками інших галузей статистики, з метою виявлення статистичних зв'язків та закономірностей.

На відміну від загальноприйнятого аналізу статистичний аналіз містить у собі синтез. Завданням синтезу є встановлення взаємозв'язків між окремими частинами сукупності, а також виявлення загальних закономірностей розвитку всього явища в цілому. Синтез має дуже велике практичне значення, тому що мета статистичного дослідження полягає не тільки в тому, щоб вивчити складові частини явища, а ще і в тому, щоб, виходячи з результатів аналізу, зрозуміти його сутність.

Таким чином вивчення показників, які характеризують складові частини кримінальних правопорушень, виділені в результаті групування правопорушень і осіб, які їх вчинили, за окремими ознаками (родовим об'єктом злочинного посягання, ступенем тяжкості злочинів, статтю, віком, родом занять), є не чим іншим, як аналізом. Вивчення ж взаємозв'язків окремих груп, видів правопорушень, осіб, які їх вчинили, як між собою, так

і з усіма кримінальними правопорушеннями в цілому, виявлення закономірностей їхньої зміни в просторі і часі – є синтезом.

В кримінально-правовій статистиці завдання статистичного аналізу, виходячи з двох об'єктів її дослідження – злочинність і діяльність правоохоронних органів, – можна сформулювати таким чином:

- 1) характеристика стану і динаміки злочинності, прогнозування її на майбутнє;
- 2) виявлення факторів, які обумовлюють стан та динаміку злочинності;
- 3) вивчення осіб, які вчинили злочини;
- 4) вивчення діяльності правоохоронних органів щодо боротьби зі злочинністю.

В процесі аналізу даних кримінально-правової статистики використовуються такі види джерел інформації:

- документи первинного обліку і статистичні звіти правоохоронних органів;
- матеріали заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення;
- матеріали кримінальних проваджень;
- дані комплексних і цільових перевірок оперативно-службової діяльності,
- дані прокурорських перевірок стану законності;
- дані економічної, демографічної, соціальної та інших статистик;
- результати вивчення громадської думки про злочинність і роботу правоохоронних органів;
- результати кримінологічних досліджень, що проводяться на обстежуваній території;
- дані про такі соціальні явища, як пияцтво, алкоголізм, наркоманія та ін.

Достовірний і всебічний аналіз можливий лише на базі повних і об'єктивних статистичних даних. Неякісно зібрана та оброблена статистична інформація може привести до перекручування результатів аналізу, а іноді – і до зовсім помилкових висновків.

Крім вивчення стану злочинності в ході статистичного аналізу велика увага приділяється дослідженню її динаміки, тобто зміни в часі показників, які характеризують стан злочинності.

Аналіз показників динаміки злочинів за ряд попередніх років дозволяє виявити тенденцію зміни цих показників. На підставі цього за допомогою спеціальних математичних розрахунків можна визначити, як будуть змінюватися показники злочинності в майбутньому. Знання негативної тенденції дозволяє забезпечити прийняття необхідних заходів щодо її зміни в кращу сторону, а позитивної – для розповсюдження передового досвіду на інших територіях.

Прогнозування злочинності тісно пов'язане з плануванням боротьби зі злочинністю. Прогнозування має на меті виявити можливі варіанти зміни злочинності в майбутньому, обставини, які можуть цьому сприяти, план встановлює, що в зв'язку з цим треба зробити, в який термін, які потрібні ресурси, кошти і т. д.

Прогноз злочинності по суті є основою всієї організації боротьби з нею, що здійснюється не тільки державними органами, а і громадськими організаціями. Це важливий етап планомірної боротьби зі злочинністю, бо тільки на основі прогноза можна вирішувати питання прийняття завчасних рішень щодо попередження кримінальних правопорушень, визначення причин, які їх породжують.

Література:

- 1.Кубрак В.П./навчальний посібник// «Правова статистика»,2017 р.;
- 2.Яковлев С.В., Кубрак В.П./ підручник // «Правова статистика»,2004 р.;
- 3.Кальман О.Г., Христич І.О./ підручник // «Правова статистика»,2004 р.